

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: تاریخ اسلام (۲)		رشته: علوم و معارف اسلامی
سال سوم نظام جدید آموزش متوسطه شیوه ی سالی واحدی (۲۰ نمره ای)		
تاریخ امتحان: ۱۳۸۷/۶/۱۴		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در دوره تابستانی (شهریور ماه) ۱۳۸۷
اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی		
ردیف	راهنمای تصحیح در یک صفحه	
۱	الف: ص	ب: غ پ: ص ت: ص ث: غ ج: ص هر مورد (۲۵) جمعا (۱/۵)
۲	الف: رومی ها (۵)	ب: جمل (۵) پ: علویان (۵) ت: ابوعمرو عثمان بن سعید عمری (۵) جمعا (۲)
۳	الف: ۲	ب: ۴ پ: ۳ ت: ۵ هر مورد (۲۵) جمعا (۱)
۴	از این جهت رخ داد که طلحه و زبیر که با علی (ع) بیعت کرده بودند، تقاضای فرمانروایی بصره و کوفه را داشتند و لی امام با درخواست آنان موافقت نکرد. (۵) آنان سرانجام مخفیانه مدینه را به عزم مکه ترک کردند و در آنجا ارتشی تشکیل داده همراه عایشه همسر پیامبر و با سوء استفاده از موقعیت او به بصره رفته و با تصرف آن شهر دست به کشتار مسلمانان زدند. (۵) جمعا (۱)	
۵	ذکر ۵ مورد هر مورد (۲۵) جمعا (۱/۲۵) الف: پیروان حزب اموی ب: گروه خوارج ج: مسلمان غیر عرب د: گروهی که عقیده ثابتی نداشتند ه: شیعیان خاص امیر مومنان	
۶	اجتماع زمان امام حسین (ع)، اجتماعی بود که حال قیام و انقلاب نداشت طبعاً چنین اجتماعی عافیت طلبی خود را چنین توجیه می کرد که حسین (ع) با معاویه پیمان بسته و باید به آن وفا کند. (۵) معاویه نیز می توانست آن را بعنوان یک شورش غیر موجه و بر خلاف مواد پیمان صلح بین طرفین معرفی کند و مردم منطق معاویه را تأیید می کردند. (۵) جمعا (۱)	
۷	چون امام چهارم در عصر اختناق زندگی می کرد نمی توانست مفاهیم مورد نظر خود را بصورت آشکار و صریح بیان کند از این رو از شیوه ی موعظه استفاده می کرد. (۵) مردم را از طریق موعظه با اندیشه درست اسلامی آشنا می کرد (۲۵) و این اندیشه را که در اثر تبلیغات حاکمان مستمک در طول زمان به فراموشی سپرده یا تحریف گشته بود بصورت اول و اصیل به یاد مردم می آورد (۲۵) و توده ی مردم و جامعه اسلامی را تا هر مقدار که می توانست با حقایق و تعالیم اسلام آشنا می ساخت (۲۵) جمعا (۱/۲۵)	
۸	پیشوای پنجم طی مدت امامت خود، در همان شرایط نامناسب به نشر و اشاعه ی حقایق و معارف الهی پرداخت و مشکلات علمی را تشریح نمود (۷۵) و جنبش علمی دامنه داری بوجود آورد که مقدمات تأسیس یک دانشگاه بزرگ اسلامی را پی ریزی کرد. (۵) جمعا (۱/۲۵)	
۹	۱- آزادی و حریت فکر و عقیده در اسلام که ریشه ی این آزادی در تعلیمات اسلام بود. ۲- محیط کاملاً مذهبی بود و مردم تحت تأثیر انگیزه های مذهبی به دنبال کسب علم بودند. ۳- اقوام و مللی که اسلام را پذیرفته بودند نوعاً دارای سابقه ی فکری و علمی بودند. ۴- تسامح دینی یا همزیستی مسالمت آمیز با غیر مسلمانان مخصوصاً همزیستی با اهل کتاب. ذکر ۴ مورد هر مورد (۵) جمعا (۲)	
۱۰	این حادثه بی ارتباط با روش پیشوای هفتم نبود (۲۵) زیرا نه تنها آن حضرت از آغاز تا شکل گیری و تشکل نهضت از آن اطلاع داشت (۲۵) بلکه با حسین شهید فسخ در تماس و ارتباط بود (۲۵) اگر چه امام شکست نهضت را پیش بینی می کرد. (۲۵) جمعا (۱)	
۱۱	امام دید که اگر ولیعهدی را نپذیرد نه تنها جان خویش را به رایگان از دست می دهد، بلکه علویان و دوستداران حضرت نیز همگی در معرض خطر واقع می شوند. ۲- نیل به مقام ولیعهدی یک اعتراف ضمنی از سوی عباسیان به شمار می رفت که علویان در حکومت سهم شایسته ای دارند. ۳- قبول ولیعهدی سبب می شد تا مردم خاندان پیامبر (ص) در صحنه ی سیاست حاضر بیابند و به دست فراموشی نسبارند و گمان نکنند که آنان فقط علمایی هستند که در عمل هرگز به کار ملت نمی آیند. ۴- امام در ایام ولیعهدی خویش چهره واقعی مامون را به همه شناساند و با افشا ساختن نیت و هدف های وی هرگونه شبهه و تردیدی را از ذهن مردم ستود. سه مورد کافی است هر مورد (۵) جمعا (۱/۵)	
۱۲	از یک طرف امامت او به خاطر کمی سن برای بسیاری از شیعیان ثابت نشده بود از این رو برای اطمینان خاطر و بعنوان آزمایش سوالات فراوانی را از آن حضرت می کردند. (۵) از طرف دیگر در آن مقطع زمانی قدرت معتزله افزایش یافته بود و حکومت هم از آنان حمایت می کرد و چون نیل به مقام امامت در سنین خردسالی برای آنان قابل توجیه نبود سوالات دشوار و پیچیده ای مطرح می کردند تا به پندار خود آن حضرت را در میدان رقابت علمی شکست دهند. (۷۵) جمعا (۱/۲۵)	
۱۳	۱- زوال هیبت و عظمت خلافت ۲- خوشگذرانی و هوسرانی درباریان ۳- گسترش ظلم و بیدادگری و خودکامگی ۴- گسترش نهضت های علوی ذکر ۴ مورد هر مورد (۲۵) جمعا (۱)	
۱۴	از آنجا که غایب شدن امام و رهبر جمعیتی یک حادثه ی غیر مانوس و باور کردن آن برای مردم دشوار می باشد پیامبر اسلام و امامان پیشین مردم را با این موضوع آشنا کرده بودند. (۵) این تلاش در عصر امام هادی (ع) و امام عسگری (ع) که عصر غیبت نزدیک می شد بصورت محسوس تری به چشم می خورد (۵) این معنا در زمان امام عسگری (ع) جلوه ی بیشتری داشت زیرا از یک طرف با وجود تأکید بر تولد حضرت مهدی (عج) ایشان را تنها به شیعیان خاص نشان می دادند و از طرف دیگر تماس مستقیم شیعیان با خود آن حضرت روز به روز محدود تر و کمتر می شد. (۵) جمعا (۱/۵)	
۱۵	زیرا گروهی که ایمان استواری ندارند، باطنشان ظاهر می شود و دستخوش شک و تردید می گردند (۵) و کسانی که ایمان قوی دارند به سبب انتظار ظهور آن حضرت و ایستادگی در برابر سختی ها پخته تر و شاسته تر می گردند و به درجات بلندی از اجر و پاداش الهی نایل می گردند. (۵) جمعا (۱)	
۱۶	با درگذشت چهارمین نایب خاص امام دوازدهم (۵)	

همکاران محترم خسته نباشید